

NADBISKUPOVA HOMILIJA NA STEPINČEVO

(Zagreb, katedrala, 10. veljače 2001.)

Misna čitanja: Mudr 3,1-9; 1 Pt 3,14-17; Mt 10,28-33.

1. »Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, ali duše ne mogu ubiti. Bojte se više onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu« (Mt 10,28). Isus Krist, otkupitelj čovjeka, oslobađa ljude od svih strahova. Strahom Božjim koji je dar Duha Svetoga čovjek pobjeđuje strah od sadašnjega stanja u svijetu. Tu je ključ Isusova poziva: »ne bojte se«, ali i »bojte se«; ne bojte se ljudi, bojte se Boga. Čovjek današnjice boji se da se ne bi svijet koji on izgrađuje s dostignućima kojima se ponosi okrenuo protiv njega; da ne bi taj svijet postao manje human i manje prikladan za čovjekov život; da ne bi svijet koji čovjek izgrađuje postao više promicatelj smrti negoli života.

Čovjeku, da bi uistinu mogao živjeti kao čovjek, potrebno je da svoj pogled ne zaustavlja samo na zemlji. Papa Ivan Pavao II. poziva nas na početku trećega tisućljeća da svoj pogled usmjerimo, više nego ikada, na osobu Isusa Krista, koji je umro i uskrsnuo. U njemu je život koji je ljudima svjetlo i »svjetlo u tami svijetli i tama ga ne obuže« (Iv 1,5).

Taj Papin poziv ovako nam tumači naš Blaženik: »Krist jedini znade pomoći bolnom čovječanstvu. Ali ne samo znade nego i može, jer je *'portans omnia verbo virtutis suae* – koji nosi sve silom riječi svoje!' (Heb 1,3). Jer ako je današnja strahovita materijalna kriza samo posljedica duhovne krize, pitam vas, tko drugi može pomoći? Tko može unijeti smirenje u srca ljudska osim Krista? Tko može obuzdati napadače i otimače ako ne Krist? Tko može da donese smirenje u obitelji osim Krista Gospodina? Tko može da mladež sačuva u svetoj čistoći ako ne Krist? Tko može da poslodavac gleda u radniku brata i dade mu, što mu je dužan dati, ako ne Krist? I obratno, tko će učiniti da radnik ne gleda u poslodavcu neprijatelja nego prijatelja, ako ne Krist Gospodin? Za sve dakle, bili oni u kojim mu drago prilikama, Krist je jedina nada i jedino čvrsto uporište u burnim vremenima, u kojima živimo, tako da svi mogu s jednakim pravom reći: *'Vere in Domino Deo nostro salus Israel!* – Zaista u Gospodu Bogu našem spas je Izraelu!' i to ne samo pojedinci nego i narodi! Zar će im drugi netko odati pravdu i slobodu, ako ne Krist, Bog i Spasitelj naš? Jer znate li, što su i čitavi narodi pred Njim? *'Omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram eo, et quasi nihilum et imane reputatae sunt ei!* – svi narodi, kao da ih nema, tako su pred njim, i kao ništa i taština smatraju se pred njim!' (Iz 40,7). Zato i narod kao takav može i mora govoriti: *'Zaista u Gospodu Bogu našem spas je Izraelu!* Tu i nigdje drugdje! No spoznanjem i moći spojena je kod Krista i ljubav prema bijednome čovjeku, kakove ne nalazimo više nigdje... S punim dakle pravom govori psalmist: *'Beatus vir, cuius est nomen Domini spes eius – Blago čovjeku, čija je nada ime Gospodnje!* (Ps 40,5).«¹

¹ J. BATELJA (prir.), *Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački. Propovijedi, govori, poruke (1934–1940)*, Postulatura blaženoga Alojzija Stepinca, Zagreb, 2000., str. 221s.

2. Čovjek današnjice, kojega plaše dostignuća njegovih djela i koji sve više živi neizvjesnost pred budućnošću, osjeća potrebu za pomoću koja dolazi od nade. Potrebna nam je nada. Iz dana u dan spoznajemo kako je svijet ideologija i socijalnih poredaka, koji je prošlih stoljeća propovijedao samodostatnost čovjeka i obećavao sreću zatvorenu u ovozemaljske horizonte, svijet praznina i beznada. To sve jača sigurnost u nama da naš život i naša budućnost jesu jedino u Božjim rukama koji, nasuprot svim našim glupostima i zlu koje činimo, vodi ljudsku povijest po svome providonosnom planu dobrote i milosrđa. Sam Papa kaže: »Moć Kristova Križa i njegova Uskrsnuća veća je od svakoga zla kojeg bi se čovjek mogao i morao bojati.«²

Onaj koji je stavio svoju biskupsku službu pod geslo: »In te, Domine, speravi! U tebe se, Gospodine, uzdam!«, učitelj je nade naše. Blaženi Alojzije Stepinac svojim je životom i riječju propovjednik kršćanske nade. On naglašava: »Božja moć i slava više odsijevaju u nemogućim ljudskim situacijama... Pouzdanje, pouzdanje i opet pouzdanje u Božje milosrđe!«³ Njegova bezgranična nada u Boga temelji se na životu koji je bio duboko uronjen u Boga. Sam obrazlaže: »A na čemu ima da se temelji, pitat će tkogod, naša nada? Odgovaram, na Božjoj vjernosti, jer Bog ne laže. Na Božjem sveznanju kojemu ništa ne izmakne. Na Božjoj svemoći koja je uvijek gospodar situacije.«⁴

² IVAN PAVAO II., *Prijeći prag nade*, Mozaik knjiga, Zagreb, 1994., str. 231.

³ Iz pisama M. Margareti Labrtić, OSU (28. III. 1955.), br. 7.

⁴ J. BATELJA – C. TOMIĆ (prir.), *Alojzije kardinal Stepinac. Propovijedi, govori, poruke (1941–1946)*, AGM, Zagreb, 1996., str. 29.

Nada, kako nas uči bl. Alojzije Stepinac, najuže je povezana s vjerom. Bez spoznaje Isusa Krista, koju imamo po vjeri, nada postaje utopija. Ali i bez nade vjera je mlaka i umrtvljena. Po vjeri čovjek nalazi put pravoga života, ali samo u nadi ga može živjeti. Stoga po vjeri u Krista nada postaje sigurnost. Nada je pak ona koja širi vidike vjere i čini vjeru životvornom.

Nada je stoga nužna dimenzija vjere. Ona je hod od vjere prema cilju, a to je budućnost u Bogu. Vjera naviješta stvarnost Kristova uskrsnuća kao događaj koji stvara novu budućnost, nada pak hrani usmjerenje prema budućnosti na temelju događaja vjere. Nada ne usmjeruje čovjeka samo prema budućnosti. Ona mu omogućuje i pravi odnos prema sadašnjosti.

»Kod mene je«, rekao je naš Blaženik dana 28. lipnja 1934., »u zadnje vrijeme bilo mnogo ljudi. Kod mnogih opažam malodušje. Danas ljudima manjka vjera i pouzdanje. Međutim geslo je sadašnjega nadbiskupa preuzv. g. dra Bauera: 'Fides vincit! Vjera pobjeđuje!', a i ja sam uzeo za geslo riječi psalmiste: 'In Te Domine speravi! U Tebe sam se pouzdao Gospodine!' Onaj, koji vjeruje u Boga, nema se čega plašiti. Ne smije se bojati onaj pojedinac i ona zajednica, kojima ravna ruka Božja. Dok se držimo Crkve, nema razloga bojazni ni straha pred opasnosti.«⁵

⁵ J. BATELJA (prir.), *Alojzije Stepinac, nadbiskup zagrebački. Propovijedi, govori, poruke (1934–1940)*, str. 12.

3. U središtu kršćanske nade je križ. Kristov križ je sadašnji oblik prisutnosti Božjega kraljevstva na zemlji. U jednomu pismu bl. Alojzija Stepinca nalazimo ovu zabilješku: »Kako vidim, križeva vam ne manjka. No nije li to pečat božanske ljubavi prema vašoj zajednici? Za svetoga Ambrozija, velikog milanskog biskupa čitamo, kako se jednom svratio u neku kuću da prenoći. Domaćin ga je primio. Pohvalio mu se, da on ne zna što je to križ. Ambrozije je smjesta ustao i rekao svome pratiocu: 'Bježimo odavle, jer ovdje nema Boga!' Moram dakle iz riječi svečevih zaključiti, da u vašoj zajednici stanuje Bog, kad vas pohađa križevima.«⁶

Nada rođena na križu razlikuje kršćansku vjeru od praznovjerja, kao i od nevjere. A sloboda rođena na križu razlikuje kršćansku vjeru od beživotna optimizma, kao i od nasilja. U vazmenomu otajstvu nalazi se zadnji smisao kršćanske nade: ona je u isto vrijeme zauzetost za sadašnjost, ali i otvorenost prema eshatološkoj budućnosti. Stoga vjera i nada kao čin potpuna povjerenja u Boga koji spašava po Kristovu pashalnomu otajstvu uključuju i potpuno samodarivanje čovjeka Bogu i ljudima koje se ostvaruje u djelotvornoj ljubavi. Povjerenje u Boga znači ljubav prema Bogu i čovjeku.

Ovdje bih želio naglasiti i to da se duhovna snaga kršćanske nade na osobit način očituje pred temeljnom enigmom ljudskoga života, a to je misterij smrti. Samo kršćanska nada omogućuje čovjeku da živi sadašnjost u povjerenju iščekujući ostvarenje Božjega obećanja. Omogućuje čovjeku da živi iščekivanje Boga koji dolazi i koji će doći.

⁶ Iz pisama M. Margareti Labrtić, OSU, br. 3.

Kršćanska nada omogućuje čovjeku da u slobodi, miru i Božjemu predanju prihvati susret sa smrću i da se otvori vječnosti.

Mučenik blaženi Alojzije Stepinac učitelj je i uzor naše nade. Savronjem u Boga, nošen vjerom, nadom i ljubavlju on je postao prorok budućih vremena. On nas i danas uči kako staviti pouzdanje u Boga, kako se u svome životu potpuno nasloniti na Božje obećanje koje ne razočarava. On nas uči kako odgovoriti onome koji od nas zatraži obrazloženje nade koja je u nama. On nas uči i kako treba trpjeti zbog pravednosti čineći uvijek dobro, a nikada zlo. On nas uči kako čovjek treba uvijek ostati slobodan u Kristu. On nas nadalje uči kako živjeti život koji vodi prema vječnosti.

Duboko suosjećajući sa svim teškoćama kojima su ovih dana pritisnuti mnogi građani naše domovine, upravimo goruću molitvu blaženomu Alojziju Stepincu da sve nas štiti moćnim zagovorom kod prijestolja Božjega milosrđa. Sve vas pozivam da se nikada ne pouzdate u nasilje i prijetnju kao sredstva za rješavanje problema i poteškoća. Osobito molimo za mir, razumijevanje i međusobno poštivanje u Hrvatskoj. Spasi nas, Gospodine! Samo se u tebe uzdamo. Presveta Bogorodice Marijo, Majko nade, moli za nas. Amen.